

STORTINGET

Representantforslag 176 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Mathilde Tybring-Gjedde, Nikolai Astrup
og Lene Westgaard-Halle

Dokument 8:176 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mathilde Tybring-Gjedde, Nikolai Astrup og Lene Westgaard-Halle om en reell handlingsplan for sirkulær økonomi

Til Stortinget

Bakgrunn

En mer ressurseffektiv og sirkulær økonomi er helt nødvendig om Norge skal nå sine klima-, miljø- og bærekraftsmål. Global Resource Outlook 2024 fra FN viser at overdreven ressursutnyttelse er den viktigste årsaken til verdens miljøkriser. Dersom ressursene ikke brukes mer effektivt og bærekraftig, kan forbruket øke med 60 pst. innen 2060.

Regjeringen Solberg la våren 2021 frem Norges første nasjonale strategi for en grønn, sirkulær økonomi, med tiltak for blant annet bygg, plast, bioøkonomi, tekstiler og varehandel. Det ble også foreslått å gjøre en større gjennomgang av skatte- og avgiftssystemet for å se på økonomiske virkemidler som kan bidra til bedre ressursutnyttelse og sirkulær økonomi.

Som oppfølging av dette har representanter fra Høyre i denne stortingsperioden fremmet flere representantforslag på Stortinget om sirkulærøkonomi: Representantforslag 111 S (2021–2022) om en mer bærekraftig og sirkulær tekstilindustri, Representantforslag 254 S (2021–2022) om en mer sirkulær økonomi og

Representantforslag 125 S (2023–2024) om mer landbasert mineralutvinning og sirkulærøkonomi. Forslagsstillerne viser til argumentasjonen i disse representantforslagene.

Forslagsstillerne viser videre til vedtak 450 (2022–2023), som Stortinget enstemmig vedtok ved behandlingen av Innst. 124 S (2022–2023):

«Stortinget ber regjeringen kartlegge hvordan virkemiddelapparatet kan innrettes slik at man i sterkere grad støtter opp under deler av eller hele verdikjeder som bidrar til en overgang til mer sirkulærøkonomi.»

Forslagsstillerne viser til at dette vedtaket foreløpig ikke har blitt fulgt opp.

Forslagsstillerne viser til at regjeringen Støre etter 2,5 år, den 14. mars 2024, la frem en handlingsplan for sirkulærøkonomi, der det viktigste tiltaket er å nedsette et ekspertutvalg. Forslagsstillerne mener planen inneholder få konkrete tiltak for hvordan Norge skal utvikle seg fra en lineær til en mer sirkulær økonomi. De mest konkrete tiltakene omhandler innføring av rettsakter fra EU, men de er heller ikke tidfestet. Forslagsstillerne mener det er positivt at EU går foran på klima- og miljøfeltet, men ser også et behov for at Norge på flere områder og i flere sektorer tar grep for å lykkes med bedre ressursutnyttelse, bedre avfallshåndtering og en mer sirkulær økonomi.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen innføre produsentansvar for tekstiler innen 1. januar 2025.
2. Stortinget ber regjeringen håndheve deponiforbudet strengere, herunder gjennomgå og fjerne unntak fra deponiforbudet for fraksjoner der det finnes tilgjengelige industrielle gjenvinningsløsninger.
3. Stortinget ber regjeringen starte innføringen av krav til materialgjenvinning av ikke-farlig bygg- og anleggsavfall. Regjeringen bes vurdere hvor høyt kravet om materialgjenvinning settes, og melde tilbake til Stortinget så snart som mulig.
4. Stortinget ber regjeringen, som en del av klimapartnerskapet med bygg- og anleggsnæringen, fase inn krav om reduserte klimagassutslipp fra materialbruk i nye næringsbygg og større boligbygg.
5. Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale måltall for sirkularitet i ulike nøkkelnæringer.
6. Stortinget ber regjeringen vurdere en omlegging av grunnavgiften for drikkevareemballasje til en materialavgift og fase inn krav til bruk av resirkulert materiale i all drikkevareemballasje.
7. Stortinget ber regjeringen støtte opp under opprettelsen av digitale markedsplasser for ombrukte byggevarer, etter inspirasjon fra blant annet Ressursentralen på Økern i Oslo.
8. Stortinget ber regjeringen kartlegge behovet for, og tilgangen på, mineraler og sjeldne jordarter i Norge og innføre krav om at gjenvinningsbransjen gjenvinner sjeldne jordarter og mineraler.
9. Stortinget ber regjeringen innføre en rapporteringsplikt for større uttak av mineralske masser i bygge- og anleggsprosjekt.
10. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med tiltak for å sikre at statlige tiltakshavere har en plan for økt bruk av ombrukte og gjenvunnede bygningskomponenter i sine større rehabiliterings- og nybyggprosjekter.
11. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til miljøavtaler med relevante bransjeaktører for å redusere engangspplastprodukter som eksempelvis drikkebeholdere og matbeholdere.
12. Stortinget ber regjeringen sikre at emballasjeforordningen gjennomføres på en måte som ivaretar det eksisterende norske pantesystemet, og sørger for at ikke norske bryggerier må legge ned som en konsekvens av innføringen av kostbare, nye krav for en bransje med over 95 pst. returandel.
13. Stortinget ber regjeringen vurdere om noen utvalgte offentlig byggeprosjekt kan være innovasjonsarenaer for bruk av gjenbruksmaterialer og gjenvunnede materialer.
14. Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med energisparesertifikater som ansvarliggjør nett- og kraftselskaper i energieffektiviseringsarbeidet, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2025.
15. Stortinget ber regjeringen stille krav om at spillvarme utnyttes fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel fra industrianlegg, avfallsforbrenning, datasentre, hydrogenproduksjon og energiproduksjonsanlegg.
16. Stortinget ber regjeringen arbeide for etableringen av flere plastgjenvinningsanlegg i Norge, herunder etablering av kjemiske plastgjenvinningsanlegg.
17. Stortinget ber regjeringen etablere et register for alle produsenter og importører omfattet av produsentansvar, og føre tilsyn og kontroll med at regelverket etterleves.
18. Stortinget ber regjeringen i den nye avfallsforskriften sikre at de nødvendige kostnadene for materialgjenvinning og forsvarlig avfallshåndtering reelt dekkes gjennom produsentansvaret.
19. Stortinget ber regjeringen vurdere å innføre krav om materialgjenvinning av utvalgte avfallsfraksjoner fra spesifikke bransjer, for eksempel plast fra havbruksnæringen, medisinsk avfall fra helsesektoren eller plast fra kabelavfall.
20. Stortinget ber regjeringen gjennomføre tiltak som sikrer at virkemiddelapparatet i sterkere grad støtter opp under deler av eller hele verdikjeder som bidrar til en mer sirkulær økonomi, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2025.
21. Stortinget ber regjeringen jobbe for at tekstiler bestående av syntetiske fibre tydelig merkes med «plast i produktet»-merker, etter modell av EU-kravet som omfatter alle engangsprodukter som helt eller delvis er laget av plast.
22. Stortinget ber regjeringen legge til rette for en oppdatering, utvidelse og utvikling av Eyde-klyngens database for sidestrømmer fra mineral-, sement-, treforedlings- og prosessindustribedrifter.

21. juni 2024